

DEVECİLİK KÜLTÜRÜ UNESCO YOLUNDA MI?

2

Eda AVCI

UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi ve Kapsamı

Dünya ekonomisinin hâkimi olan ülkeler ve onların yönettiği ticari yapılar, gücünü korumak ya da daha fazla güç sahibi olmak gibi amaçlarla, marka değerlerini arttırarak tüm dünyaya ulaşmayı hedeflemektedir. Postmodern dünyanın sömürgeciliği anlamına gelen bu yaklaşım ile söz konusu ülkeler, markalarıyla birlikte kültürel değerlerini de yaygınlaştırmayı, bu sayede kendilerine olan bağımlılığı arttırmayı amaçlamaktadır (Çelepi, 2016). Bu durum dünyanın en ücra köşelerinde bile tek tipleşmeye neden olmaktadır. Kısa vadede etkileri anlaşılabilen emperyalist etki, uzun vadede başta dil olmak üzere toplumların kültürlerini kaybetmelerine neden olmaktadır (Kuşçu, 2015: 950). Küreselleşme ve tek tipleşme etkisinde kalan toplumlar, millî kültürlerini kaybetmeye zorlanmaktadır. Çünkü kültürel kökler, topluma ulus bilincini kazandıran, kültürlerin birerlerinden farklı olan yönlerini belgeleyen değerlerdir (Arslan, 2006: 712). Tüm dünya insanların giderek birbirlerine benzemesi, barışçıl bir yaşam açısından olumlu gibi görünse de az sayıda ülkenin küresel güce sahip olmasının desteklemesi dikkat çekmekte ve eleştirilmektedir (Mazruı, 2013: 191).

Küreselleşme ve tek tipleşmeye getirilen eleştiriler bir süre sonra UNESCO'nun da dikkatini çekmiş ve 17 Ekim 2003 tarihinde 32. Genel Konferansı sırasında "Somut Olmayan Kültürel

KAYNAKLAR

- Akar, M. (1996). Göçebe Türkmenlerde deve güreşi ve soyo-kültürel boyutu. I. Türk Halk Kültürü Araştırma Sonuçları Sempozyumu Bildirileri, II: cilt II, Halk Edebiyatı, Halk Müziği, Oyun, Tiyatro, Eğlence, Gelenek, Görenek, İnançlar, 22-23 Aralık 1994, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Arıoğlu, İ.E. & Aydoğdu Atasoy, Ö., (2015). Somut olmayan kültürel miras kapsamında geleneksel el sanatları ve Kültür ve Turizm Bakanlığı, Turkish Studies, 10(16), 109-126.
- Arslan, M. (2006). Küreselleşme ve yerellik ikileminde buldan halk kültürü. Buldan Sempozyumu Bildirileri. 711-715.
- Aslan, Z. & Ardemagni, M. (2006). Introducing Young People to the Protection of Heritage Sites and Historic Cities, 2nd Ed., Amman: UNESCO-ICCROM.
- Bascom, W. (1954). Four functions of folklore, Journal of American Folklore, 67,333-349.
- Berrakçay, O. (2019). Deve güreşi ritüellerinde müziksel etkinlikler. Edt. Ertürk, D.& Şanlı, S., Kültür, Gelenek ve Eğlence Deve Güreşleri, 77-102, Konya: Çizgi Kitapevi.
- Çalışkan, V. (2012). Bir kültürün zamana ve mekâna tutunma aracı: deve güreşi şenlikler, Edt. Özden, F. Aşıklar, Savaşlar, Kahramanlar ve Çanakkale, ss.372- 383, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Çalışkan, V. (2016). Kültürel bir miras olarak Anadolu devecilik kültürü ve deve güreşlerinin dünü bugünü ve geleceği. I. Uluslararası Selçuk Efes Devecilik Kültürü ve Deve Güreşleri Sempozyumu 17-19 Kasım, I. Cilt Sosyal Bilimler, ss. 200-219, Edt. Ertürk, D. & Gökdemir, Ö., İzmir: Selçuk Belediyesi Kent Belleği Yayınları.
- Çelepi, M. S. (2016). Somut olmayan kültürel miras ve üniversite gençliği, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3(3), 15-35.
- Devecilik Kültürü ve Deve Güreşleri Federasyonu, (2019). Yönetmelikler, <http://deguf.org/base/index.php?lx=base.php> adresinden 28.10.2019 tarihinde erişilmiştir.

- Ekici, M. (2013). Kùltürler Arası Yakınlaşma İçin ok Uluslu Dosyalar: Nevruz, Hıdırellez, Nasreddin Hoca, Somut Olmayan Kùltürel Mirasın Geleceği Türkiye Deneyimi Edt Oğuz, M. ., ölçer zùnel, E. ve Gùrayır Teke, S., ss. 23-30, http://www.unesco.org.tr/Content_Files/Content/Yayinlar/sokum_deneyimioptimize.pdf, 10.10.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Ekici, M. & Fedakâr, P. (2013). Ege üniversitesi deneyimleriyle somut olmayan kùltürel mirası yaşatarak koruma. Millî Folklor Dergisi, 25(100), 50-60.
- Ertürk, D. & Thwaites Diken, E. (2016). Ritüel, kùltür ve iktidar: 'ökertme Filmi' bağlamında deve güreşçiliğinin sosyolojik bir analizi, I. Uluslararası Selçuk Efes Devecilik Kùltürü ve Deve Güreşleri Sempozyumu, 17-19 Kasım, I. Cilt Sosyal Bilimler, (Edt.), Devrim Ertürk; zgùr Gökdemir, Selçuk.
- Ertürk, D. (2017). Türkiye'de Deve Güreşleri, Edt. Ertürk, D. & şanlı, S., ss. 21-70, Türkiye'de Devecilik Kùltürü ve Deve Güreşleri, Ankara: Gece Kitaplığı.
- Ertürk, D. (2019). Kùltürel Bir Eğlence: Geleneksel Deve Güreşleri, Edt. Ertürk, D.& şanlı, S., Kùltür, Gelenek ve Eğlence Deve Güreşleri, 19-40, Konya: izgi Kitapevi.
- Gùrayır Teke, S. (2013). Sivil Toplum Kuruluşları ve Somut Olmayan Kùltürel Miras: Katılım, Akreditasyon ve Eksiklikler, Somut Olmayan Kùltürel Mirasın Geleceği Türkiye Deneyimi, Edt Oğuz, M. ., ölçer zùnel, E. ve Gùrayır Teke, S., ss.41-46, http://www.unesco.org.tr/Content_Files/Content/Yayinlar/sokum_deneyimioptimize.pdf adresinden 10.10.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Işık, C. (2016). Devecilik kùltüründeki farklılaşmalar üzerine sosyal antropolojik bir analiz, I. Uluslararası Devecilik Kùltürü ve Deve Güreşleri Sempozyumu, 17-19 Kasım 2016, I. Cilt Sosyal Bilimler, Edt. Ertürk D. & Gökdemir, . ss. 184-200, İzmir: Selçuk Belediyesi Kent Belleği Yayınları.
- İzmir İl Kùltür ve Turizm Müdürlüğü, (2019). UNESCO Somut Olmayan Kùltürel Miras, <https://izmir.ktb.gov.tr/TR-90964/unesco-somut-olmayan-kulturel-miras.html> adresinden 28.10.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Kasapoęlu Akyol, P. (2013). Türkiye'nin Yaşayan İnsan Hazineleeri Programı, Somut Olmayan Kùltürel Mirasın Geleceği Türkiye Deneyimi Edt Oğuz, M. ler zùnel, E. ve Gùrayır Teke, S.,83-89, http://www.unesco.org.tr/Content_Files/Content/Yayinlar/sokum_deneyimioptimize.pdf, 10.10.2019 tarihinde erişilmiştir.

- Kaya, A. (2018). Önsöz, Edt. Ertürk, D. & Şanlı, S. Yörük Kültürü ve Zanaatları, ss. 7-8, Konya: Çizgi Kitapevi.
- Koyuncu Okca, A. (2014). Geleneksel Deve Güreşi ve Deve Donanımları, Deve Kitabı, Edt., Gürsoy Naskali, E. & Demir, E. ss.43- 71, İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- Koyuncu Okca, A. (2015). Asırlık bir sevda öyküsü: Aşağıseyit Köyü sudan koyun atlatma yarışı ve Yörük şenliği. Turkish Studies, Prof. Dr. Hacı Ömer Karpuz Armağanı Sosyal Bilimler/Social Science Sayısı, 10(14), 483- 508.
- Kuşçu, E. (2015). Fransızca öğretimi kişi betimlemelerinde kullanılan deyimlerin anadil Türkçedeki görüntüleri. Turkish Studies, 10(16), 937-952.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü (2019). UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi, <https://aregem.ktb.gov.tr/TR-50838/unesco-somut-olmayan-kulturel-miras-listesi.html>, adresinde 21.10.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Mazrui, A. A. (2013). Evrensellik İddiası: Küreselleşen Bir Çağda Batı Kültürü. (Çev. Hakan Arıkan), Küreselleşme, Kültür, Medeniyet, Edt: Bülbül, K., Ankara: Orient Yayınları.
- Oğuz, M. Ö. (2013a). Somut Olmayan Kültürel Miras Nedir? Ankara: Geleneksel Yayıncılık.
- Oğuz, M.Ö. (2013b). Sunuş. Somut Olmayan Kültürel Mirasın Geleceği Türkiye Deneyimi, Somut Olmayan Kültürel Mirasın Geleceği Türkiye Deneyimi, Edt Oğuz, M. Ö., Ölçer Özünel, E. ve Gürçayır Teke, S., ss. 5-6, http://www.unesco.org.tr/Content_Files/Content/Yayinlar/sokum_deneyimioptimize.pdf, 10.10.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Ölçer Özünel, E. (2013). Somut Olmayan Kültürel Miras İçin Yenilikçi Bir Bağlam: Sürdürülebilir Kalkınma, Somut Olmayan Kültürel Mirasın Geleceği Türkiye Deneyimi Edt Oğuz, M. Ö., Ölçer Özünel, E. ve Gürçayır Teke, S., ss. 77-82, http://www.unesco.org.tr/Content_Files/Content/Yayinlar/sokum_deneyimioptimize.pdf, 10.10.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Öter, Z. & Ünal, E. (2011). Somut olmayan kültürel miras ve turizm etkileşiminin Beypazarı ilçesinde yerel ekonomiye katkıları. 8th International Turkish Folklore Congress, November 21-24.
- Şanlı, S. & Ertürk, D. (2017). Yörük kültüründe konar-göçerlikten yerleşikliğe geçişte devenin işlevsel açıdan dönüşümü, Yörük Yaşamı Kültürü ve Uluslararası Geleneksel Türk Sanatları Sempozyumu Bildiri Kitabı, (Edt.), Musa Eliri & Mehmet Ali Eroğlu, ss. 389-396, Kırıkkale Üniversitesi Yayınları, Antalya

- Şanlı, S. (2019). Kültür ve Eğlence: Devecilik ve Deve Güreşleri Geleneği, Edt. Ertürk, D.& Şanlı, S., Kültür, Gelenek ve Eğlence Deve Güreşleri, 9-18, Konya: Çizgi Kitapevi.
- Şanlı, S. (2019). Devecilik kültüründe bir eğlence geleneği: Halı gecesi. Edt. Ertürk, D.& Şanlı, S., Kültür, Gelenek ve Eğlence Deve Güreşleri, 59-76, Konya: Çizgi Kitapevi.
- Uygun, H. K. & Koçyiğit, A. (2016). Eğlence kültürü bağlamında deve güreşleri, II. Uluslararası Selçuk Efes Devecilik Kültürü ve Deve Güreşleri Sempozyumu Bildiri Kitabı, I. Cilt Sosyal Bilimler, Edt. Ertürk, D. & Gökdemir, Ö., ss. 106-116, İzmir: Selçuk Belediyesi Kent Belleği Yayınları.
- Uygun, H. K. (2019). Yaşatılan gelenek özlenen heyecan, Deve Güreşlerinin Eğlence Açısından Değerlendirilmesi, Edt. Ertürk, D.& Şanlı, S., Kültür, Gelenek ve Eğlence Deve Güreşleri, 41-58, Konya: Çizgi Kitapevi.
- Teke, S. G. (2013). Geleneksel tarzlar, modern modeller: resmî, resmî olmayan eğitim ve somut olmayan kültürel miras. Millî Folklor Dergisi. 25(100), 31-39.
- Türkyılmaz, D. (2013). Kültürün Koruyucu Kadınları ve Somut Olmayan Kültürel Miras, Somut Olmayan Kültürel Mirasın Geleceği Türkiye Deneyimi, Edt Oğuz, M. Ö., Ölçer Özünel, E. ve Gürçayır Teke, S., ss. 91-95, http://www.unesco.org.tr/Content_Files/Content/Yayinlar/sokum_deneyimioptimize.pdf, 10.10.2019 tarihinde erişilmiştir.
- UNESCO (2003). Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi, <https://ich.unesco.org/doc/src/00009-TR-PDF.pdf>, adresinden 10.10.2019 tarihinde erişilmiştir.
- UNESCO (2019a). Somut Olmayan Kültürel Miras İhtisas Komitesi, <http://www.unesco.org.tr/Pages/688/19>, adresinden 21.10.2019 tarihinde erişilmiştir.
- UNESCO (2019b). Somut Olmayan Kültürel Miras İhtisas Komitesi, <http://www.unesco.org.tr/Pages/52/19/Somut-Olmayan-K%C3%BClt%C3%BCrel-Miras-%C4%B0htisas-Komitesi>, adresinden 21.10.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Uygun, H.K. & Altıntop, G. (2017). Geleneksel toplu eğlencelerin mekân dönüşümü: Ankara Ferfeneleri, V. Uluslararası Halk Kültürü ve Sanat Etkinlikleri, Bildiri Kitabı, I. Cilt, s.515-524, Ankara.
- Yakıcı, A. (2013). Bilimsel Kuruluşlarda Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunmasına Yönelik Çalışmalar, Somut Olmayan Kültürel Mi-

rasın Geleceği Türkiye Deneyimi, Edt Oğuz, M. Ö., Ölçer Özünel, E. ve Gürçayır Teke, S., 5-6, http://www.unesco.org.tr/Content_Files/Content/Yayinlar/sokum_deneyimioptimize.pdf, 10.10.2019 tarihinde erişilmiştir.